Ч. 233 (732). Львів, середа дня 17. жовтня 1917. Рік III.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

політична, економічно-суспільна й літературна часопись. (Редакція: Руська ч. 3).

Ціна примірника 10 сот. На провінції 12 сот. В зайнятих територіях 4 коп.

Виходить що дня рано кромі понеділка.

Умови передплати у Львові:	
На рік	24·— К.
„ півроку	12·— „
„ чвертьроку	4·— „
„ місяць	2·40 „

В краю і державі:	
На рік	32·— К.
„ півроку	16·— „
„ чвертьроку	8·— „
„ місяць	2·70 „

За границю:	
В Німеччині	37 мар.
В Америці	11 дол.
В инших державах	54 фр.

Повертають старі часи.

Для ілюстрації наших галицьких відносин подаємо отсю допись, яку ми дістали з Перемишлянщини:

„Управителем тутешнього староства є ц. к. старший комісар п. Зиґмунт Суліма Попель. Сей пан, будучий староста, не узнає взагалі Українців. — Яскравим сего доказом, що за цілий час його дуже дбалого урядованя не вийшло з тутешнього староства жадне письмо в українській мові. В староствi, в відділі податковім і в уряді податковім нема ні одного урядника української народности.

Рівнож у всіх урядах утворених в часі війни, як повітова комісія причинкова, уряд виживленя населеня, уряд до надзеру над обротом збіжем і пашою і у всіх других урядах креованих при староствах з причини воєнних відносин нема жадного Українця, бо будучий пан староста з правила людий української народности не приймає і править господаркою повіта без всякої контролі, а яка та господарка, най послужать отсі приміри.

В часі інвазії много місцевостий повіта, згоріло. Будучий пан староства веде з своїм свояком інжінером Вельце доразову відбудову знищених осель в той спосіб, що за 2 і пів року вибудував і то лишень в кількох місцевостях, як Перемишляни, Дунаїв, Сверж і Меркшів кілька деревляних бараків, ті по більшій части до нині невикінчені, не до ужитку і бідні, бездомні мужики, вже трету зиму будуть тулитись по ріжних норах і землянках.

Від більше як рік року веде тутешнє староство у власнім заряді продажу муки для населеня повіта. До того часу продаж муки була в приватних руках, а мука була дешевша. Тепер мука значно дорозша, хотяй при ріжних удогідненях, якими розпоряджає староство, мука повинна бути о много дешевша. Публичною тайною, є що великі зиски з того жерела побирає сам пан будучий староста.

Загально відомий є заказ вільного обороту і вивозу середників поживи, як мука і другі потрібні артикули, а дозір над тим спочиває в в руках староства, до котрого рівнож належить карати за переступства дотичних постанов. Будучий пан староста береже і заховує дотичні припиcи в той спосіб, що вже кілька разів публичні орґани поліції і жандармерії переловили, як будучий пан староста великими скількостями висилав ріжні середники поживи поза повіт і ті сконфісковано.

Про те, що п. Попель постарав ся о звільнене з війська всіх учителів, війтів і писарів громадських Поляків, а з Українців майже ні одного, нема що й згадувати. Подібно має ся річ і з ріжними запомогами, яких населене української народности майже не дістає.

За те все удостоїв ся п. Попель, що громади Задвіре і Сверж, мимоходом кажучи громади, в котрих не богато української людности, наділили його почесним горожаньством.

Смішна річ, що будучий пан староста і адміністраційний урядник не знає, — що сільські громади не можуть взагалі надавати почесного горожанства і те може надавати лишень рада громадська, а ті взагалі ще до тепер не урядують.

Сумнійше те, що п. Попель не то що приняв се мниме відзначене, але що позволив на уладжене прилюдного торжества врученя дотичної грамоти почесного горожанина громади Сверж і на покрите коштів сеї сміховинки стягано від бідних людий датки в натурі і в грошах. Сею почестю відзначено п. Попеля за гарну відбудову спаленого Свержа, що полягає в тім, що дотепер в цілости відбудовано фільварок звісного п. ґр. Лямезана, коли само місточко Сверж до нині в руїнах.

Много инших примірів старостинської господарки можна би навести, але вистарчить до повного образу і сих.

Для ілюстрації наших сумних відносин можна ще додати, що в ново повсталих урядах, як експозитура відбудови повіта і рільнича експозитура ц. к. Намісництва, нема також ні одного Українця.

Най се публичне представлене справи спричинить, щоби і в нашім повіті настав який такий лад і п. Попель кермував господаркою повіта по закону, з рівним узглядненем інтересів і населеня української народности, бо до тепер „ми не ми", на нашій землі".

Др. ЯРОСЛАВ ГОРДИНСЬКИЙ.

Подих поезії.

(Степан Чарнецький: „В годині задуми" (Поезії). „Новітня Бібліотека" ч. 24. Львів 1917, 8-ка, стор. 1—2 ненум. +3—46 нум. +47—48 ненум.)

(Кінець).

Як згадано, вміє Ст. Чарнецький прегарно віддавати настрої. Вміле ужите добре дібраних образів, відповідне розложене мотивів, зручне використане літературних ремінісценцій, оживлене споминами з власного житя, гладка форма, легкий склад — се ті прикмети, що позваляють читачеви прочитати з приємностю сі дрібні поезійки. Поет вміє не тільки відчути, але й передати нам свої почуваня. Тому він не тратить слів на банальні образи, висловлює ся звичайно коротко й звязко — і так викликує у нас тим сильнійше враженє. Образи природи й душевні настрої зливають ся в одну гармонійну цілість і не разять вимушеною фразеольоґією без змісту.

Але образ галицького села, змальований Чарнецьким, видає ся мені односторонним. Бо глядячи на галицькі села серед воєнної заверюхи, ми не доглянемо на ділі сих виключно похмурих красок. Противно, темні, сірі краски в галицькому селі виїмкові навіть у час війни. Соняшне проміне заливає обильно нашу землю і в осени, а хоч тут і там виринують згарища і руїни, то вони наповняють нашу душу радше здивованем. Вони виглядають немов чужинці, що заблукали ся в нашу землю принадково й позникають з неї ось—ось...

Те саме і з нашим сільським народом.

Хто бачив галицьке село перед війною і в часі війни, того вдарить в очі без сумніву велика ріжниця і в вигляді села і в людях. Люди споважніли, ходять задумані, усміх мало коли витає на їх лицях. Кождий немов заслуханий у даль, питає ся німим поглядом, що нового принесе нинішна днина, може... може вже нині буде, як бувало колись, перед війною... І тому замовкли пісні по наших селах — святочна тишина залягла їх... Але чи се розпука, безнадійність вкрала ся в душу селянина? У галицького селянина надто здоровий орґанізм, щоб він піддавав ся безнадійній розпуці. Трафляють ся і тут виїмки, але се тільки виїмки. Вже скорше стрічаємо тиху резиґнацію, піддане Божій волі. Більшість селян переносить воєнне горе із тим душевним спокоєм, який знайдемо тільки у здорового, сильного народу, що у нинішній біді снує вже мрії про красшу будуччину. Бо український нарід — се нарід будуччини й на се не може забувати. Тому я уважав би певного рода анахронізмом гарну зрештою казку про Івана без роду, без долі, що розносив свої кістки по усьому світу й гинув не те, щоб „славу сусід добрий взяв" („Іванови"). Чи справді се символ нашого битого нещастями народу, чи справді можна про нього сказати: „Name unbekannt". Мені здає ся, що в сій війні, хоч як тяжким тягарем упала вона на наш нарід, він власне віднайшов своє імя...

Сам же поет каже на иншому місци немов в імени народу:

„Я з огню віру вратував,
Шо склонюсь тільки Богу!"
(„Хто ти?")

Тому минули ті часи, коли і наш селянин говорив: „Терпи, мовчи, не плач!" („На підслухану нуту"). Жива, величня душа українського народу виявила себе в тій війні иншою: вона вміє спокійно перенести горе, але, зворушена ним, порвиває ся скоро до тим сильнійших діл.

Наша поезія не повинна бояти ся заговорити тою мужеською мовою, гідною сильного народу, що розуміє почуте своєї сили. Обставини нашого житя тяжкі, але ми мусимо їх переломити, бо чуємо в собі силу до того.

Піднесене чоло, ясне розуміне мети, а передовсім власна внутрішна міць — ось яка повинна бути мова нашої поезії. Хто має такий поетичний талант, як Ст. Чарнецький, той повинен його розвивати у сьому власне напрямі.

І ще одне: не можна спиняти ся на самому сконстатованю горя; належить вникнути в його суть, поглибити його й пошукати якоїсь ради на нього.

До відділу „Мій альбом" належить із другої громади справді чудова поезійка про маленьку порцелянову лялю, котрою поет бавив ся у дітячих літах, та вона його зрадила, бо втікла у світ з паяцом сусідного хлопчика („Драма"). Се погідний образок, забарвлений легонькою іронією й тихою меланхолією.

В еротичних поезіях Чарнецького („Понісся за тобою", „Нині", „На зломаному карнеті")

Серед таких відносин живе український нарід в Галичині. І се не виїмки. Противно, виїмками такі, що не поступають як Трембаловичі і Попелі...

Українські селяни за федеративною републикою.

СТОКГОЛЬМ. 10. жовтня. (У. Б.). З Київа доносять: При кінці вересня отворено в Київі всеукраїнський зізд селянських відпоручників, на котрім зявилось більше як 150 учасників. Засіданя відбувались при замкнених дверях. В своїх резолюціях стоїть зізд за усуненем Росіянина Оберучева, що став як комендант київського військового округа в Українців нелюбленим, і завзиває тимчасове правительство на його місце з порозумінем з Ц. Радою настановити нового команданта Київа. Вкінці зложив зізд тимчасовому правительству желаня з нагоди проголошеня републики і висловив горяче бажане, щоби република стала також федеративною.

Голоси краю.

З Заліщик пишуть нам: Отсе втрете в часї сеї війни ділю ся з Пов. Читачами вістями з „галицького Мерану“ — Заліщик. Друга інвазія, що тревала 14. місяців — від червня 1916 до серпня 1917 — не змінила майже нічим зверхного вигляду міста. Може тому, що не було що змінювати, бо вже по першій інвазії (1914—1915) представлялось місто як „разорений Єрусалим“. Неощадила тверда судьба і гарного „Народного дому“, що тільки в 1912 р. викінчено. До знищеня причинились в рівній мірі наші як Москалї. Зате незахитаний стоїть польський „Сокіл“, маґістрат і т. д

Поведене салдатів з місцевим населенем. було зовсім инше чим за першої інвазії, тому часть утікачів вернула до своїх хат. Управа місцева заопікувалась біднійшими; обділювано їдою не виключаючи й жидів. Люди мусїли погодитись з судьбою і помалу зживались з наїздниками. Почалась торгорля. Росіяни много хвалились побідами. „А занялї Ви етот большой ґород Печарву“? шуткує дехто з наших (Печарна се найменше сільце в заліщицкім повіті) „Ето ще ні! А кріпость на Крещатику „Ето давно занялї“! — Царске правительство, котрому залежало на поширеню православя установило ренеґата Тягнибока настоятелем прихода. Згаданий батюшка їздив по селах, виголошував проповіди та натрафив на неподатний ґрунт хотяй фіртку отворив йому своїм розпоряджeнем епископ Хомишин. По вибуху революції щез згаданий батюшка „яко іщезает дим...“ Розумієсь, що місц. парох о. Чорнодоля котрий перебув за наших арештоване і відзначене, робив свою роботу.

Не впустити батюшки до церкви не міг, бо то був приказ „више“, однак проповідями параліжував його роботу. Час передреволюційний зіставив много цікавих слідів „Свобода, свобода“ лунало безперестанно. Співи, музика, походи, віча, а всі салдати пристроєні червоними лентами, як нестало полотна начіплювано червоний папір.

Много салдатів дезертерувало. Много відмовило послуху і по довшім торзі вирушали в поле. Царскі портрети палено, навіть з памятника за полягших стерто слово „за царя“. Заслугує на увагу великий мітинґ. на котрий прибули салдати-Українці з прапором „Хай живе вільна Україна“ і той прапор остав у місцевого пароха. Про той мітинґ повідомлено сусїдні села. А чудесь діткнені, що з місцевої інтелїґенції ніхто не явив ся. В Заліщиках стояла кадра 132 п. п. де більшість творили Українці. Сї різко відділились від Великоросів і зґуртувались в клюб Полуботка.

В маю с. р. уряджено великий концерт в честь Т. Шевченка; чистий дохід в висоті 500 рублів призначено на відбудову „Народного дому“ і зложено на руки дир. шпиталя др. Долинського.

Цікавий документ довелось менї бачити у місцевого пароха. — Се депеша Корнілова, в котрій він як „главнокомандующій юґо-западного фронта“ стверджує, що салдати „убивають мирних жителий — грабують майно, зласилують женщин“ і видає приказ розстрілювати таких „негодяїв“.

Ґубернатор Дорошенко відвідав Заліщики три рази. — Заряджено отворене шкіл. Наука розпочалась в місті. В инших місцевостях ні, з браку учительських сил. — Вибрано раду громадську, зложену з 12 членів. Мандати радних розділено після чисел виборців. Головою вибрано Поляка, позаяк з Українців ніхто вибору приняти не хотів. — Вибрано також Раду повітову, в склад котрої увійшло 10 Українців (5 інтелїґентів і 5 селян) та 2 Поляків. Та діяльність її не розпочалась.

Посеред сеї орґанїзаційної праці прийшов відворот Росіян і вступлене наших військ.

Управу староства обняв комісар п. Новаковскі, котрий по українськи й говорити не уміє. Найпекучійшого питаня, як апровізація ще не рушив з місця. Комісарам громадським іменований вшехполяк Марчиньскі, професор місцевого учительського семінара. — Всї відозви, оголошеня, розпоряджeня тільки в польській мові. Нї одного слівця по українськи. — Благодати польської господарки зараз впадають в очі. Установлено максимальну тарифу: 1 літра молока 50 сотиків, 1 яйце 10 сотиків і т. д. — Як переловлять бабу, що посміє за свою морзавицю взяти більше, себ то за яйце 12 сот., а за літру молока 60 сотиків то карає ся єї за підбиване цін. Як-же та сама баба платить за 1 пуделко сірників 30 сот., — ну „to co innego“. — Повернув теж славний інспектор Юзва, розліпив оголошеня про „Wpisy“ — розумієсь тільки в польській мові. — Що ж

Дня 13 го вересня с. р. відбулась нарада філії „Сільського Господаря“, на котрій явив ся посол Окуневський. — Відновлено виділ, обговорено справу кружків, реквірованя та апровізації. — Порішено звернути ся до „K. u. k. Anbaudirektion für Zaleszczyki“, щоби в справі відбудови порозуміла ся з філією і т. п.

В. Ц.

З Сокальщини пишуть нам:

В неділю, 14. жовтня відбуло ся в Сокали заповіджене послом дром Романом Перфецьким віче, котре попередили збори Сільського Господаря під проводом о. декана Волоcянського.

На тім вічу вясував посол др. Перфецький в своїм обширнім рефераті теперішне положене політичне українського народу в Галичині, перейшов всі фази боротьби У. П. Р. проти вилученя Галичини та представив стан теперішних пертрактацій з правительством в справах політичного перестрою Галичини і всяких з тим злучених політичних домагань українського народу в Австрії, як також господарських наших жадань, з осібна негайної відбудови української части Галичини і відданя її в руки самого українського народу через утворене східно-галицької Централї відбудови краю.

По тім основнім рефераті посла дра Перфецького вивязала ся жива дискусія, в якій забирали по черзї слово п. п. Драґан з Тудуркович, о. Каровець з Кристинополя, І. Сполітакевич з Нинович, проф. Банах з Сокаля, Н. Варениця з Нянович, полк. і староста Ґужковський, о. декан Волосянський з Сокаля, Анна Сидор з Нисмич, дир. Мазурак з Сокаля, Д. Вибранець з Сокаля і инші.

Ухвалено слідуючі резолюції:

1) Віче висказує У. П. Р., а з окрема її Президентови послови сокальського округа дрови Евгенови Петрушевичеви повне довіре і признане за рішучу і бодру оборону прав українського народу в Галичині, одобрює вповні теперішну єї тактику і всї нею поставлені до правительства політичні і економічні домаганя і взиває її обставати непохитно ті мінімальні домаганя всього українського народу в Австрії, та на случай дальшого проволіканя в сповненю тих домагань або на случуй нецілковитого чи невдоволяючого їх сповненя зі сторони правительства перейти до як найострійших форм поборюваня його в цїли вимушеня зміни системи правлїня і утвореня нового правительства на засадах територіяльної автономії всїх народів в Австрії.

2) З окрема жадає віче територіяльного подїлу Галичини і утвореня з земель давного галицького Королївства і Буковини осібного коронного краю з власним українським соймом, українською адміністрацією і українським перед соймом відвічальним намісником, з власною краєвою українською шкільною і культурною Радою та всякими иншими українськими властями.

3) Віче домагає ся негайного основаня запорученого цїсарським відручним письмом українського університету у Львові.

4) Віче жадає негайного утвореня східногалицької української Централї, а що найменше як переходову форму Секції для відбудови краю з власним українським президентом і українськими урядниками, власним східногалицьким буджетом і власною прибічною Радою з голосом рішаючим, та взиває У. П. Р. від того домаганя під ніякими услівями не відступити.

5) Віче домагає ся негайного знесеня районових Команд і висказує своє крайне негодоване з причини наскрізь кривдячого селянське населене повіту поступованя сокальської районової Команди.

По ухваленю тих резолюцій приступлено до вибору повітової політичної орґанїзації на сокальський судовий повіт з правом коoптації ще дальших 7 членів. До повітової орґанїзації війшли пп. Яцко Семенюк з Сокаля, Никола Варениця з Нинович, Іван Драґан з Тудуркович, Антін Сиса з Поторициї, Пилип Пиріг з Нисмич, Іван Сполітакевич з Нинович, Атанас Сидор з Тудуркович, Гриць Лабай з Воловина, о. Коровець з Кристинополя, о. Матвіяс з Яструбич, проф. Банах і дир. Мазурак з Сокаля.

Про збори Сільського Господаря наспіє докладне звідомлене.

Війна.

Що прискорить конець війни?

ЛЬОНДОН. (Ткб). Бюро Райтера доносить: Секретар міністерства війни Льойд Derby в бесіді виголошеній в Ліверпулю сказав: Коли би не довго тревајуча слота, анґлійські війська вже

слідно вплив Г. Гайного. Їх мотивом звичайно розлука. Минула любов виступає тут у німій тузї. Ніжністю віє від сих стрічок, Тому не відповідає сим настроям вірш: „Я клонив ся тобі, блідолиця розпусто“ — він злишний, бо розриває непотрібно сї гарні враженя, які ми винесли з инших поезій Чарнецького. Надто інтимних справ красше не порушати.

Натомість дуже гарні є чотири поезійки на мотиви Шопена. Тут і село облите весняною красою „Прелюдія des dur“ або овіяне чарівними пахощами:

„Гей, овіяв мене дим мужицьких хатин,
Вбійчий запах шалвії та рутн,
Де вишневий садок, срібна вільха і тин
Шепче слово задуми і смути“.

(„Ноктурн 9-ток“.)

А з тихим, величавим вечером приходить до поета любов („Ноктурн es-dur“).

Значить, поет не замикає так зовсім очий на спокійні чари сільської природи, як се ми бачили в його воєнних образках. Він уміє й весняну красу села передати по мистецьки уложеними образами.

Далї йдуть поетичні спомини з театру. С. Чарнецький був колись режісером театру — тому розуміємо ті його пісні, зложені на теми театральних представлень. У найглибші тони вдарив тут поет у „Bajazzo“, де бачимо нещасного „баяцца“ котрому вперве прийшло ся пізнати жите без злуд. І дивний жаль огортає нас, коли „баяццо“ замість сміяти ся, паде в безсилю і — зриває спектакль. Пригадуєть ся доля неодного з нас...

Як бачимо, намагаєть ся поет схопити в тих театральних згадках глибше жите людини, котре справді є немов представленем на великій світовій арені. Не поетова вина, що найтраґічнійші ситуації виходять часом іронїчно-смішно („Traviata“).

Поминаючи поемку „Зі старого двора“, де поет не міг якось добре попасти на тон поеми, закроєної на ширші розміри, згадаємо ще про переклади з Гайного. Вони переважно зовсїм вдатні, деякі, як пр. „Два ґренадирі“ високо артистичні. Чарнецький перекладає можливо вірно зважаючи при тім на красу стиха й бездоганність форми. Його „Жмуток“ належить до тих нечисленних тепер у нас перекладів, які не тільки дають нам вражіне ориґіналу, але й читають ся гладко. Видно, що перекладав її справжній поет.

Такий є у головному зміст поезій Чарнецького. Їх форма, як згадано, гладка, вироблена, невимучена, бо Чарнецький не вганяєть ся за якимись вишуканими видами й римами. Мова поезій поправна. Можна би, що правда, сперечати ся, чи поетичній мові, відповідають такі слова як: взріти, все — але се незначні виїмки, бо Чарнецький панує добре над мовою.

На загал належать поезії С. Чарнецького до кращих появ у нашому сучасному письменстві. Коли поет схоче ще поглубити їх зміст і далї усовершувати форму й мову, може осягнути богато на сьому полі.

були би нині взяли верх над Німцями. Головним нашим стараннєм повинно бути піддержати духа серед цивільного населеня в краю, бо дух, в війську далеко ліпший, як серед цивільного населеня. Нам повинно головно ходити о спокій умів серед населеня. Атаки літаків, що втягнули в вир битви також анґлійську землю, скоро скінчать ся, бо сила анґлійських літаків вже довзі дорівнає силі літаків німецьких, а борба в воздусі перехилить ся на користь Анґлійців. Анґлійське правительство на німецькі атаки на британську сушу відповість такими самими атаками на німецькі міста. Щоби раз на все унеможливити Німцям атаки літаків на анґлійську землю, мусимо їх прогнати з Бельґії і відібрати їм підставу їх летничих операцій, а кромі того дати їм научку в їх власнім краю. Борба в воздусі причинить ся до скорійшого покінченя сеї війни.

Петроград загрожений.

СТОКГОЛЬМ. (Ткб.). Занятє Німцями острова Езель викликало велику сензацію в Швеції. Дневники уважають се за подію дуже важну, в наслідок котрої російська армія в Лівонії є загрожена на задах, а дальше загрожений також Петроград. Росію по двох столітях знов відтято від Балтійського моря. Вікно, вибите через Петра Великого побідою над шведським Карлом XII. для Росії до Балтійського моря знов заткане.

СТОКГОЛЬМ. З Петрограду прийшла відомість, яка потверджує інформацію „Нового Времена“, що оборона острова Езель, занятого німецькими військами, остає під анґлійською управою.

Америка займає торговельну фльоту і желізниці.

АМСТЕРДАМ. 16. жовтня. (Ткб.). Одна з данських часописий доносить, що „Таймс“ одержав з Нового Иорку слідуючу вістку: Всі американські кораблі 2.500 тон і висше, загалом 486 кораблів з поємністю 2,878.000 тон будуть поставлені під нагляд правительства. Будуть ужиті відповідно до своїх розмірів яко кораблі торговельні або перевозові.

Правдоподібно факт буде знижений. Яко слідуючий розпорядок сподіване є зажадане всіх кораблів поємности 1.500—2,500 тон. В пізнійшім часі наступлять правдоподібно ще дальше йдучі зарядженя.

У Вашинґтоні говорять, що правительство хоче на час війни заняти також зелізниці.

Позичка волї в Америці.

ВАШИНГТОН. 16 жовтня. (Райтер.). Президент Вільзон оголосив, що день 24. жовтня є днем волі, в котрім населенє має зібрати ся у всіх містах і селах і зобовязати ся взаїмно і супроти правительства, що всіми силами буде попирати позичку волї. В проклямації президента сказано, що він старає ся, щоби вислід робив велике враженє і був пригноблюючий, щоби по всїх ворожих областях йшов відгомін про те, що Америка думає добути з себе, щоби довести війну до побідного кінця.

Анґлійска сторожа на Езель.

КОЛЬОНІЯ. 15. жовтня. З приводу обсадженя російської области в фінськім заливі робить „Новое Время“ цікаву замітку, що анґлійські цілости там в біґу війни дуже значно були скріплені. Оборона острова Езель і аляндських островів була поставлена під анґлійську начальну управу.

Перестрій російського війська.

ПЕТРОГРАД. 15. жовтня. (П. Т. А.). Міністер війни, що вернув з головної кватири, заявив представникам преси, що перестрій російського війська ведеть ся сильно дальше. Від руху Корнїлова обсаджено 20 висших місць иншими особами без найменшого при тім впливу з зовні.

Арештоване дв. Люксбурґа.

„Corriere della Sera“ доносить з Льондону, що ґр. Люксбурґа в часї подорожі до Арґентини арештовано. — Він буде при найблизшій нагоді уміщений на покладі корабля, що відходить до Европи.

Гр. Люксбурґови не вдало ся дістати позволеня на виїзд до одної з полудневих американських републик. — Держави коаліції не признали йому зелїзного листа на подорож до Берліна.

Здобутє столиці острова Езель

БЕРЛІН. Бюро Вольфа доносить: 15. жовтня вечером: На заходї ніякої більшої боевої діяльности. — **Аренсбурґ**, столиця острова Езель є в наших руках.

Анґлія пропаґує зреченє Альзації-Льотаринґії?

ЦІРИХ, 15. жовтня. „Züricher Post“ доносить з особливого місця: „Daily News“ зачинають пропаґанду, що має на цїли зреченє зі сторони Франції Альзації-Льотаринґії і уможливленє заключеня мира.

НОВИНКИ.

— **На похорони посла дра Крека** в Люблянї делеґувала Укр. Парл. Репрезентація як свого заступника посла дра Окуневського. Як звісно, був о. Крек щирим другом Українців, знав добре українську мову, літературу і історію та причинив ся чимало до поширеня українських симпатий серед Словінців. За його приводом переложив найбільший з живучих словінських поетів, Супанчіч, чимало укр. творів — між тим і з Шевченка — на словінське. Українські збігці, яких доля загнала між Словінців, найшли там завдяки статям і закликам о. Крека тепле приняте, яке з вдякою згадують. На парляментарній арені с. Крек був за зближенєм Словінців до Українців і приятелював особисто з укр. послами, головно з пок. о. Фолисом, дром Окуневським, дром Цеґельським і т. д. Памятним є його високе людяне становище в комісії збігців і як референта сеї комісії в повній палатї до направи долї збігців. Своєю промовою взяв усїх за серце, бо був людиною в кождім слові і кождій думцї та говорив до людських почувань людини без ріжниці віри, раси чи крови. Здало-б ся, щоби ті, хто близше знав о. Св. Крека та хто мав з ним зносини, подали ширшому загалови свої спомини про сего щирого друга Українців, правдивого демократа і чоловіколюбця. В. Й. П.

— **Затвердженє польської реґенційної Ради.** До ґенер.-ґубернатора Безелера надійшла слідуюча телеґрама: „В згоді з моїм достойним союзником И. В. Цісарем Австрії і Апост. Королем Угорщини уважаю за властиве по мисли арт. I патенту з 12. X. 1917 р. увести на уряд архієпископа варшавського митрополита Александра Каковського, дотеперішнього президента міста Варшави кн. Зд. Любомірського і власника дібр Иосифа Островського яко членів реґенційної Ради в польськім королівстві і поручаю вам отсим перевести той акт спільно з ц. і к. військовим ґубернатором ґр. Шептицьким“. Підписано: Вільгельм, I. R.

— **Цісар Вільгельм в Царгородї.** Дня 15. с. м. приїхав цісар Вільгельм о год. 11·40 до Царгороду. На двірци очікували його кн. Абдуль Медзід ефенді з кедивом Египту, великим везиром, членами кабінету, президентами і репрезентантами палатй послів і панів, посадником Царгороду, членами союзних конзулятів і иншими достойниками. Всї були в великих мундурах. Між витаючими був також німецький адмірал Кох.

— **Заряд громади кор. пр. міста Львова** оголошує ось таку оповістку: До Поважаних мешканців міста Львова. Хто бажає нашій геройській Армії, яка 4. рік боре ся проти неприятелеви, допомочи виборотя мир, сей нехай зложить для стоячих на фронтї батьків, синів, мужів і наших братів: біля всякого рода, убраня і їх части, матеріяли, взагалі всякі тканини, що можуть безпосередно, або по переробленю служити до покритя наших найближчих в поли. Збірки принимати будуть почавши від дня 16. жовтня 1917 р. місцеві Комітети урядуючі в дільницевих Комісаріятах міста в урядових годинах.

— **Подорож Цісаря на фронт.** Дня 14. с. м. виїхав Цісар з шефом ґенер. штабу Арцом і німецьким військовим повновласником ґенер. Крамоном за свитою на фронт.

— **Білоруська Рада.** „Русское Слово“ доносить: Комітетови У. Ц Ради доносять з Мінська, що там утворилась білоруська рада, яка поставила собі за задачу, зробити Білу Русь політично автономною і цїлий край віддати працюючому народови без відшкодованя для власників. У. Ц Рада рішила вислати білоруській Раді привітну телеґраму. (У. Б.).

— **Велика пожежа нафти в Баку.** По причині перерви електричних проводів, вибухла пожежа в складах нафти в Баку, яка знищила кільканайцять великанських резервоарів, а в них понад 9 міліонів пудів нафти.

— **Міністерство здоровля в Австрії.** „Polnische Stimmen“ довідують ся, що приготовні праці над утворенєм міністерства здоровля поступили так далеко, що вже в найблизших днях відручне цісарське письмо зарядить зорґанізоване нового міністерства. Рівночасно оба міністри без теки др Матая і др Горбачевський будуть іменовані ресортовими міністрами.

— **Смерть двох українських духовників над Сочею.** Дня 29. вересня полягли від ґранату два українські полеві духовники . полку ополченя. гр.-кат. Степан **Проскурницький** та православний з Буковини Денис **Мунтеан**. Того самого дня зложили їх побіч себе в могилу.

— **Кандидат на нагороду Нобля.** Отоманський університет предложив німецького цісаря на мирову нагороду Нобля.

— **Краківські адвокати недомагають на серце.** Посол Ліберман вніс 14. жовтня с. р. інтерпеляцію, в котрій жалував ся, що проти краківських адвокатів почато доходженя по причині, що ухиляють ся від військової служби. Міністер крайової оборони відповів оноді на інтерпеляцію, на чім краківські адвокати не вийшли зовсім добре. Міністер сказав, що справдї краківські адвокати ухиляють ся від війська. Кількох адвокатів втікло навіть за границю, щоби не піти до війська. На 200 краківських адвокатів заледви 29 признано спосібними до військової служби. Инші всі захорували на серце... Супроти того почато судове слідство. Слідство ще не покінчилось, а вже кількох адвокатів мусіло надягнути військовий однострій.

— **Краєвий Видїл** переносить ся завтра до Львова.

— **Польський N. K. N.** рішив на засїданю передвчера розвязатись. Свої аґенди передає утвореному польському правительству.

— **Карти на тютюн мають бути** — як чувати заведені в продажі від 1. січня 1918 р.

— **Загальна збірка біля.** Уряд военного заосмотреня при міністерстві війни оголошує:

Для заосмотреня стоячих в поли наших хоробрих борців конечними частями біля нехай кожде господарство і кождий поодиноко складає все непотрібне і неужиточне з біля, постелї, накритя і ин. всякого рода, все одно чи нове, чи уживане, виправе чи ні, біле чи кольорове, ціле чи подерте, також рештки і відпадки, матерії або кусники льняні і бавовняні є пожадані. Так само всякі ткацькі матеріяли, як матерії, одежі, ткацькі товари, пряжі всякого рода і їх відпадки. Також на найменший дар кладеть ся вагу. Забранє тих дарів наступить через учеників 16-го, 17-го і 20-го жовтня с. р. По тім речинци принимає дари: Semmelstelle des Kriegsfürsorgeamtes, Wien. IX, Währingerstr. 32 (число телефону 12 367). Почтові посилки до 20 кільоґрамів з означенем: „Altmaterialspende“ вільні від оплати.

Кождий хай піднирає ту збірку по змозї для добра нашої побідної армії і вітчини.

Інформації дає Уряд заосмотреня при ц. к. Міністерстві війни, Відень, IX., Berggasse 22.; туди треба звертати запити і донесеня.

— **З ери Штірка.** З дебати над цензурою в Палатї послів вийшло, що під режімом Штірка вийшов обіжник до цензурних властий, котрий не лише наказував рішуче замовчанє цїлого браку в проживних середниках і недоборів, але також приписував звертати особливу увагу на заголовки в часописях. Наголовки в часописях кричали отже не лише з жадоби

сензації і передплатників, але служили рівночасно зведеній на манівці політиці. Тому то такі тріюмфальні оклики: „Брак вугля в Італії!“ Замість скромної правди з краю, товстолеві букви зі заграниці. Тепер дещо стає неодному ясне.

Але у нас і без того можна часом у сусідських часописах побачити грубезні наголовки, як от: „Rosyjscy włościanie przeciw Ukraińcom“ і инші, а в статі, що йде за заголовком щось зовсім противного або бодай сильно обкроюєче заголовок. Але нічого дивного — сензація понад все.

ОПОВІСТКИ.

Середа, дня 17. жовтня 1917.

Нині: 17. жовтня гр.-кат. Єротея свмч., римо-кат. Марґарети.

Завтра: 18. жовтня гр.-кат. Харитини мч., римо-кат. Луки ев.

○ Кружок українського Педаґоґічного Товариства в Долині отвирає з днем 1. падолиста б. р. приватний курс семінарійний з плянами научними I. року семинарів державних. Услівя принятя: 1. Укінчений 15 рік житя. 2. Відповідне научне підготовлене. 3. Фізичне уздібнене.

Вписи від 15—30 жовтня б. р. Кандидати мають при вписі предложити: 1. Метрику. 2. Послідне шкільне свідоцтво. 3. Свідоцтво лікарське на доказ фізичного уздібненя.

Вписове 10 кор. Оплата місячна за науку 40 кор. Бідні одержать знижку на 30 кор. місячно. Науки уділяти будуть фахові сили з приписаною кваліфікацією.

○ Жертви для сиріт. На фонд ім. митропол. Андрія гр. Шептицького для укр. сиріт зложив о. др. Теофіль Гординський, полевий курат 33 полку стрільців, 400 К, а др. Осип Гордійчук, повітов. судия в Ярославі, 100 К., оба в цінних паперах воєнної позички.

○ Виділ Тов. Української Захоронки просить Високоповажаних Отців Добродіїв, котрі були ласкаві занятись збіркою барабоb на річ Захоронки о повідомлене виділу, позаяк Захоронка дістала дозвіл привозу.

Листи прошу слати на руки предсідательки Ев. Гриньовської ул. Глубока ч. 21.

З ГОЛОВНОЇ АВСТРІЙСЬКОЇ КВАТИРИ.

З дня 16. жовтня.

На східнім фронті:

Зі східного фронту й Альбанії нічого до донесеня.

На Італійськім фронті:

На високорівни Баінзіцца—Гайліґенґайст розбили ся італійські поодинокі наступи. На горі св. Гавриїла вдаремнено посуване вперед ворожих відділів огнем ручних ґранатів.

Шеф Ґенерального Штабу.

Знов німецький успіх.

З ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

З дня 16. жовтня.

Західний фронт:

Фронт пільного маршалка баварського наслідн. престола Рупрехта:

Вчерашна боєва діяльність артилерії в Фляндрії була така сама як в попередних днях. Більших боїв піхоти не було; розвідні наступи Анґлійців, на більше місцях, також в Артоа, відбито.

Фронт пруського наслідника престола:

Знов була боротьба артилерії на північний схід від Soissons через цілий день живійша; також на схід від Craonne зросла вона при двох даремних наступах Французів на наші недавно здобуті рови на північ млина в Vauclere. — Богато розвідних боїв розвинуло ся для нас корисно; на захід від Suippes привели саські ґренадири, на захід від Мози баварські пробоєві війська більше числа полонених і більше число скорострілів з французьких становищ. — Огнева діяльність на північнім фронті від Вердену була живійша як в останнім часі.

Східний фронт:

Війська, що борють ся на Езель під проводом ґенерала піхоти ф. Катен, взяли вчера головну часть острова в своє посідане. На півострові Сворбе, що біжить на південь, ставили ще відтяті там російські війська завзятий опір. Тяжкі побережні батерії були змушені огнем наших кораблів до замовчаня. На схід був ворог так остро відтисканий, що лише части змогли уратувати ся по греблі, що веде до Моон. В боротьбі о приміщеня Оріссар на східнім краю Оріссар співділали в північи наші морські сили успішно огнем. До тепер начислено більше як 2400 полонених, розбитки ще збільшать число; 30 гармат, 21 скорострілів, кілька літаків і богато кораблів попало до тепер у руки наших висаджених військ, котрі в знаменитім співділаню частий фльоти, що стоять під приказами віцеадмір. Шмідта, сповнили важнійшу часть своєї задачі вже в чотирох днях. В рижськім заливі острови Руно і Абро ми обсадили. — На суші на сході ніяких важних подій.

Македонський фронт:

В долині Струми лишили Болгари Анґлійцям кілька місцевостий.

Перший ґенеральний кватирмайстер Людендорф.

Надіслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

Оголошеня.

Видає і відвічає за ред.: Др. Сидір Голубович. Друкарня А. Гольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19.